

Икономика - Пазарно равновесие

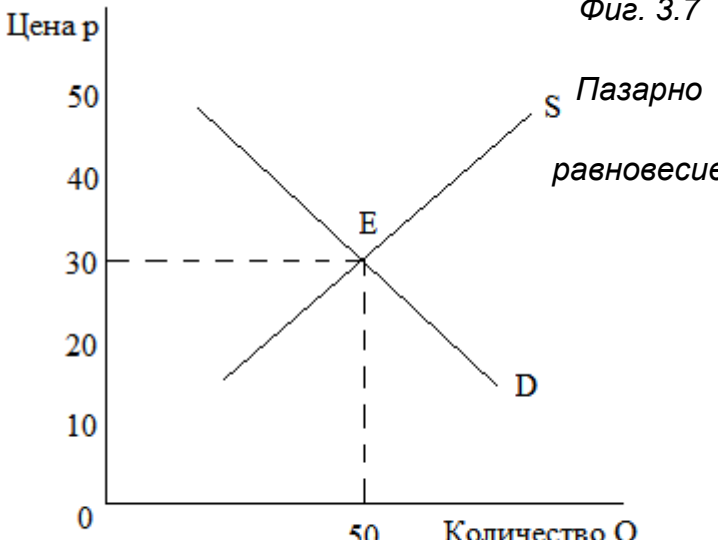
Публикувано от Simonsita на 26.02.2010

Пазарно равновесие

Същност - Пазарното равновесие е такова състояние на пазара, при което има балансираност (количествено съвпадане) между потребителското търсене и предлагането на стоки по дадена цена на определено място и в определено време. Продавачите и купувачите са доволни и нямат стимул за промяна в поведението си на пазара.

Установяването на пазарно равновесие за дадена стока се нарича частично пазарно равновесие. Когато равновесието се отнася за всички пазари, говорим за общо пазарно равновесие.

Какъв е механизмът за установяване на пазарното равновесие? Да вземем пазара на обувките при различни цени и прилагайки метода на пробите и грешките да се опитаме да достигнем до пазарното равновесие (табл. 3.2).

Табл. 3.2	Цена на 1	Търсене за	Предлагане	Излишък +	Промяна на
			Фиг. 3.7	тиг -	цените
					
				00 +	Снижаване
				10 +	Снижаване
				.	Равновесие
				10 -	Повишаване
				00 -	Повишаване

Данните от таблицата показват, че при ниски цени търсеното количество превишава предлаганото. Хората искат да закупят повече обувки, отколкото доставчиците са склонни да им продадат. При високи цени картината е обратна. Търсените количества са по-малко от предлаганите от доставчиците. В този случай потребителите не са склонни да закупят предлаганото им количество на тази висока цена. Разликата, с която търсеното количество превишава предлаганото, сформира свръхтърсенето на обувки и се нарича **излишно търсене**. Разликата, с която предлагането надвишава търсенето образува **излишното предлагане**.

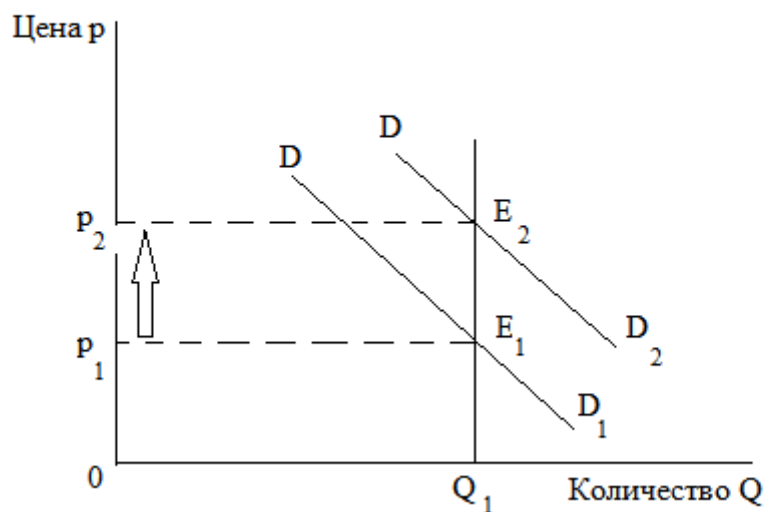
Пазарното равновесие ще се установи при онова количество и оная цена, които удовлетворяват купувачите и продавачите в условията на съвършена конкуренция. Взаимодействието между движението на цената нагоре и надолу и търсеното и предлаганото количество стоки формират равновесната цена и равновесното количество. **Равновесната цена (E)** е цената, при която търсеното количество съвпада с предлаганото. **Равновесно количество** е онова, което се предлага и купува по равновесна цена. Равновесните цени, формирани от търсенето и предлагането на конкурентния пазар, от една страна, регулират пазара така, че не позволяват на него да се образува излишък или недостиг на стоки. Така е, защото количествата, които са готови да купят потребителите, съответстват на количествата, които предлагат производителите. От друга страна, равновесните цени регулират размера на сключените сделки, като отблъскват всички купувачи и продавачи, които търсят други цени на пазара.

Уравновесяването на търсенето с предлагането е процес, който протича във времето. Колко ще е то, зависи от приспособяването на производителите и потребителите. Реакцията на потребителите при изменение на цената е сравнително бърза. За разлика от тях, реакциите на производителите са по-бавни главно по технологични и организационни причини.

За да се отчете ролята на времето, за еластичността на предлагането се използват три различни периода: моментен (текущ), краткосрочен и дългосрочен.

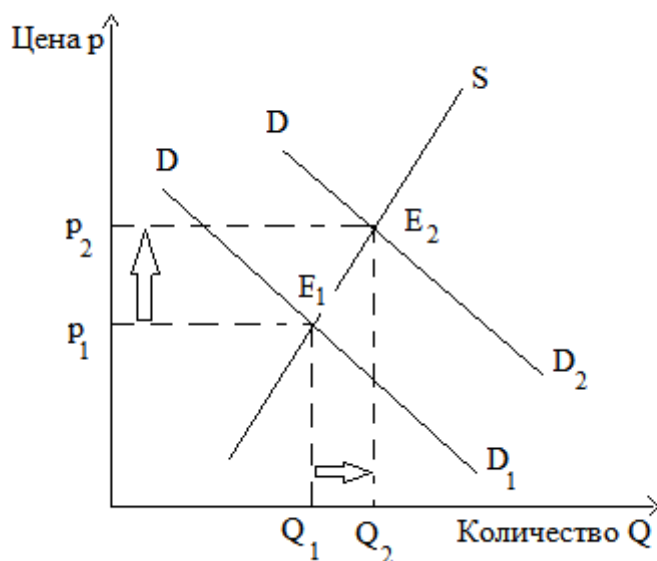
Моментен е този период, в който производството не може да реагира на повишеното търсене и на по-високите цени. В този случай единственият начин, за да се уравновеси търсенето с предлагането, е покачването на цените на стоките

(фиг. 3.8.).

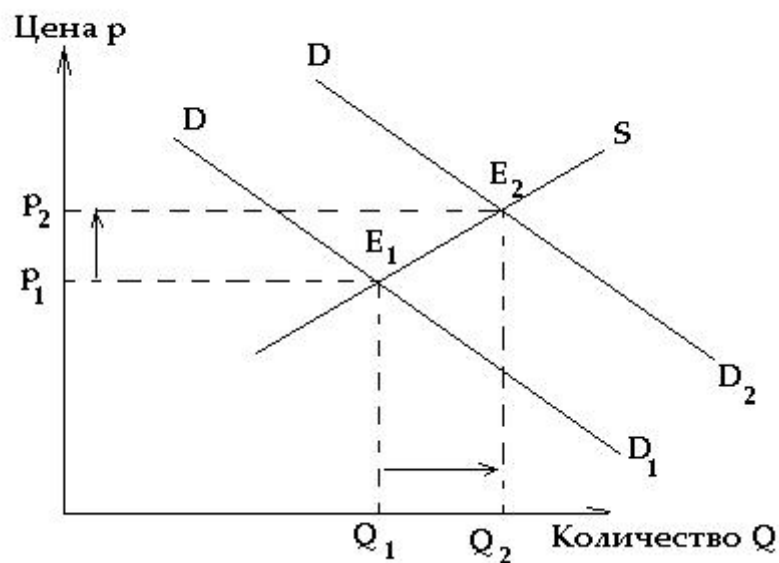
Фиг. 3.8 Текущо (моментно) пазарно равновесие

В краткосрочен период производителите имат време частично да реагират на нарасналото търсене - да натоварят максимално съществуващите мощности като привлекат допълнително работна сила и закупят повече суровини, без да променят технологията, производственото оборудване и другите части на дълготрайните активи. Вследствие на това предлагането ще се увеличи, но няма да бъде достатъчно, за да отговори на нарасналото търсене. Недостигащото предлагане ще се компенсира с увеличение на цените (фиг. 3.9.).

Фиг. 3.9 Краткосрочно пазарно равновесие

Нарасналото търсене в дългосрочен план ще наложи пресмисляне на инвестиционната политика на фирмите. За да отговорят на това търсене, те ще увеличат инвестициите. Ще се появят нови фирми на пазара. Вследствие на това кривата на предлагането ще се наклони силно надясно, цената на стоката ще се повиши слабо, обемите на продажбите ще се увеличат значително и в крайна сметка ще се формира ново пазарно равновесие (вж. фиг. 3.10.).

Фиг. 3.10 Дългосрочно пазарно равновесие

Следователно:

- моментното равновесие се поддържа чрез ценова политика;
- краткосрочното равновесие се поддържа чрез ценова и ресурсна политика;
- дългосрочното равновесие се поддържа чрез инвестиционна политика

В заключение ще обобщим, че колкото е по-кратък периодът, толкова е по-голямо влиянието на търсенето върху равновесните цени и количества, колкото по-дълъг е периодът, толкова по-силно е влиянието на предлагането върху тях.